

по малко хайдутството придоби смисъл на по-общъ протестъ, въ зависимостъ отъ това — доколко политическата и общественна срѣди назрѣваха, и насилията ставаха нетърпими, непоносими. Освѣннъ по-голѣмитѣ градове, развити въ економическо и търговско отношение, които изникнаха къмъ края отъ 2-та половина на миналия вѣкъ, въ първата половина спахилжкътъ и бегството въ два-три края на България бѣха достигнали до таково развитие, щото правѣха положението на селянитѣ, и приближенитѣ до тѣхъ граждани, нетърпимо. Въ Видинъ, Бѣлоградчико и по източниятъ край на Родопитѣ спахилжкътъ бѣше достигналъ до своята класическа форма: спахитѣ дѣйствиуаха самоволно, безъ да ги бѣ еня за интереситѣ на държавата, или за тѣзи на народа. Държавата бѣше изпаднала въ безсилие спрямо тѣхъ. Стремѣйки се да централизира въ ржцѣтѣ си самодѣйствиата на отдѣлнитѣ паши, цариградската глутница сама създаваше много центробѣжни движения, които правѣха още по-тежкъ живота на раята. Въ Видинскиятъ санджакъ, напримѣръ, отъ пами вѣка поземелната собственостъ се намираще въ сщцето състояние, въ което се намираще тя и въ Босна. Съ покорието на Видинското царство всичката земя падна въ ржцѣтѣ на пашитѣ, които станаха господари и надъ жителитѣ. Съ разпадането на спахилжкътъ обаче, и съ изникването на дребната собственостъ, изникна и голѣмата вражда между мѣстнитѣ сатрапи и населението. Първитѣ, научени на самовластие, не отстѣпяха прѣдъ натискътъ на правителството да обединятъ дѣйствиата си съ неговитѣ за общитѣ нужди на държавата. Силниятъ конфликтъ между тѣзи двѣ противоположни сили се отрази най-злѣ върху интереситѣ на селското население, което търпѣше гладъ и болести. Наивниятъ разказъ на Софроний Врачански, който съ очитѣ си наблюдавалъ положението на масата, ни дава едно блядо впечатлѣние за оная епоха. Въ Софрониевото